

С Т А Н О В И Щ Е

От Доц. д-р Иван **Рашков** Кръстанов (СУ „Св. Климент Охридски” – Богословски факултет) за представените трудове на гл. ас. д-р Ивайло Красимиров **Шалафов** – единствен участник в конкурс за получаване на академичната длъжност *‘доцент’*, професионално направление 2.4. Религия и теология (**Църковна дипломация и протокол**), обявен в ДВ, бр.61 от 09.07.2013

Предложената от гл. ас д-р Ивайло Красимиров **Шалафов** научна продукция за участие в конкурса е създадена след придобиване на образователната и научна степен *‘доктор’*. Тя включва: една монография, две студии и две статии, отпечатани в научни списания и сборници, както и **четири** публикации, свързани с тематиката на хабилитационния труд, които са под печат.

Предложеният от кандидата основен труд-*монография* „**Йерархичност и Порядък. Изследване върху историята, традициите и практиките на църковния протокол**” е в обем от **374** страници и включва: *Предисловие, Въведение, Девет глави* – с конкретно тематично заглавие и подточки, *Списък на съкращенията и Използвана литература*.

Във **Въведението** (с. 7-17) авторът посочва предмета на своето изследване, именно: *‘историята, традициите и практиката на църковния протокол’*. Правилно е използван *‘историческия’* и *‘историко-компаративния’* метод в контекста на различни аспекти и ракурси, свързани с разработката на темата. Уточнена е етимологията на понятията *‘църковен протокол’* и *‘църковен етикет’* и разликата в тяхната специфича семантика. Даден е и библиографски преглед на по-важните (предимно руски) и някои български автори, които имат публикации по разглежданата тема.

По-нататък, по отношение на **Съдържанието** като цяло, съгласно академичните изисквания за обема на едно `становище`, ще отбележа съвсем конспективно моите бележки по отделните въпроси, разгледани в съответните глави.

Църковните норми имат своя традиция и съществено се различават от съвременните правила на гражданския протокол и етикет. Те са залегнали в многовековната практика на Църквата, `*в нейната дълговечност и най-вече в нейната Богоустановеност*`. В тази връзка авторът правилно поставя целта на своето изследване в **три главни направления**:

1. Исторически подробно осветлява църковната йерархия в нейните три богоустановени степени – *епископат, свещенство и диакония*.
2. Доколкото тази йерархичност е свързана с църковния протокол и традициите на православното богослужение, в изследването е посочена основата на произхода, развитието и съвременната употреба на свещените *одежди, инсигнии и офикии*.
3. Напълно уместно е разгледан и въпроса за зараждането, утвърждаването и развитието на *църковната хералдика*, с нейните правила, особености, елементи и традиции. Включен е и `*каталог*` на съществуващите понастоящем отличия и награди на Светейшите Поместни автокефални църкви. В контекста на изследваната проблематика, авторът спира вниманието си и на появата на *ордените, медалите и архонтското отличие*. Разгледан е и въпроса за *църковната кореспонденция*, като неразривна част от правилата и нормите на църковния протокол. Във връзка с този въпрос са приведени образцови примери и традиции от историята на църковното епистолярно наследство. Дадени са сведения за съвременното устройство на Поместните православни църкви с подходящи фотографии, пояснения и данни.

Бележки по същество: Авторът е избрал тема, която е определено актуална, тъй като, както той сам отбелязва, `*това е първият опит за издание от подобен тип у нас*` – с. 5. Прощудирана и използвана е огромен брой специализирана литература по темата. Бележките в

критичния апарат са дадени прецизно, не под черта, а след всяка глава, което също е една използвана практика. Съгласен съм с посочените приноси, които авторът прилага като допълнителна справка в документацията към настоящата процедура на конкурса за *‘доцент’*. Изследването е написано на ясен, точен и четивен стил, който с пълно основание си позволявам да определя като *‘литературна естетика на изказа’* в цялостния текст на хабилитационния труд. В интерес на академичната обективност, си позволявам да отбележа и факта, че на много места в текста са допуснати правописни грешки, които, смятам, че са направени по *‘механично невнимание’* от автора! С оглед на съвременната компютърна технология, това би могло да се поправи много лесно и бързо.

Бих искал да посоча и още една бележка - за правилното изписване на термина *‘диптих’*. На много места в текста формата за множествено число на посочения термин е предадена в два варианта: *‘диптихи’* и *‘диптиси’*! Правилната форма за множествено число, според мен, е *‘диптиси’*.

Представеното съчинение на **д-р Шалафов** отговаря на всички академични критерии за един хабилитационен труд.

ЗАКЛЮЧИТЕЛНА ОЦЕНКА

Винаги, при писането на становища и рецензии, отбелязвам, че няма нищо съвършено на този свят! Независимо от посочените забележки и пропуски, от които авторът, убеден съм, ще си вземе поука в по-нататъшната му научно-изследователска и преподавателска дейност, трудът на **д-р Шалафов** попълва една съществена ниша в българската богословска наука по тази малко позната материя. Авторът притежава научен потенциал, похвално усърдие и академична дисциплинираност. Това личи и от допълнителната научна продукция (монографии и статии), която той прилага за участие в обявения конкурс.

Подкрепям и си позволявам да препоръчам на уважаемите членове на Научното жури да присъдят на гл. ас. д-р **Ивайло**

Красимиров **Шалафов** академичната длъжност `доцент` по професионално направление 2.4. Религия и теология (**Църковна дипломация и протокол**).

София, 15 октомври 2013 г.

Доц. д-р Иван РАШКОВ

/...../